

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.016.01.2019

Paweł Mirowski
Prezes Zarządu Wojewódzkiego
Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Szczecinie
ul. L. Solskiego 3
71-323 Szczecin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/077 – Zapobieganie rozprzestrzenianiu się barszczy kaukaskich w Polsce

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paweł Mirowski, Prezes Zarządu WFOŚiGW ² , od 26 czerwca 2018 r. Poprzednio funkcję Prezesa Zarządu WFOŚiGW pełnili: Radosław Grzegorzczak od 9 listopada 2017 r. do 26 czerwca 2018 r. oraz Jacek Chrzanowski od 1 kwietnia 2008 r. do 8 listopada 2017 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Opracowywanie programów i prowadzenie konkursów dotyczących zwalczania barszczy kaukaskich i finansowania tych działań. 2. Sprawowanie nadzoru nad działaniami dotyczącymi zwalczania barszczy kaukaskich.
Okres objęty kontrolą	Lata 2013 – 2019 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontrolerzy	1. Małgorzata Wejwer, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/111/2019 z 12 czerwca 2019 r. 2. Tomasz Wołos, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/112/2019 z 14 czerwca 2019 r. (akta kontroli str. 1-4)

¹ Dalej: Fundusz lub WFOŚiGW.

² Dalej: Prezes.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Funduszu w zakresie wspierania zadań usuwania barszczu Sosnowskiego⁵ z terenów gmin województwa zachodniopomorskiego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W latach 2013-2019 (do 30.08.) Fundusz rzetelnie realizował zadania w zakresie zapobiegania rozprzestrzenianiu się barszczu, w tym m.in. przeprowadził diagnozę potrzeb dotyczących zwalczania tej rośliny we współpracy z innymi podmiotami. W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji w 2012 r. stwierdzono, że w województwie zachodniopomorskim powierzchnia zajętych terenów barszczem wynosiła 284 ha, po uaktualnieniu danych w 2015 r. - 284,5 ha, w 2018 r. - 284,3 ha. Fundusz dofinansowywał działania gmin w zakresie usuwania barszczu na coraz większą skalę, tj. od 13,2% areалу występowania barszczu w województwie zachodniopomorskim (według danych z inwentaryzacji przeprowadzonej w 2012 r.) w 2014 r. do 40,1% w 2018 r.

Ponadto, Fundusz opracował i ogłosił na każdy rok badanego okresu regulaminy naborów wniosków na udzielenie dofinansowania zadań z zakresu usuwania barszczu. W ramach dobrych praktyk Fundusz informował beneficjentów o konieczności utrzymania trwałości programu.

Fundusz rzetelnie sprawował nadzór nad działaniami gmin, które uzyskały dofinansowanie na prowadzenie zabiegów usuwania barszczu i zapobieganie jego odnowieniom.

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na kontrolowaną działalność.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Opracowywanie programów i prowadzenie konkursów dotyczących zwalczania barszczu kaukaskich i finansowania tych działań.

Opis stanu faktycznego

W 2012 r. Fundusz współpracując z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego, Agencji Nieruchomości Rolnych⁶ Oddziału Terenowego w Szczecinie, Uniwersytetu Szczecińskiego, Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego oraz z wykorzystaniem danych uzyskanych z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, dokonał weryfikacji przestrzennej występowania barszczu kaukaskich na terenie województwa zachodniopomorskiego. Dotyczyły one m.in. określenia na jakich obszarach województwa występują barszcze, jakie są trendy ich rozprzestrzeniania się oraz jakie metody ich usuwania przynoszą najlepsze efekty.

W 2012 r. w wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji zidentyfikowano występowanie na terenie województwa zachodniopomorskiego tylko barszczu⁷. Ustalono,

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: barszcz. Przez barszcze kaukaskie rozumie się: barszcz Sosnowskiego (*Heracleum sosnowskyi*) i barszcz Mantegazziego (*Heracleum mantegazzianum*).

⁶ Od 1 września 2017 r. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

⁷ Gminy nie wskazywały na występowanie barszczu Mantegazziego.

że występował on na 284 ha gruntów⁸, z czego 229 ha (tj. 80,3%) stanowiły grunty gminne, a 55 ha grunty Agencji Nieruchomości Rolnych.

(akta kontroli str. 238-239,635,637)

We wrześniu 2013 r. Fundusz zorganizował spotkania mające na celu m.in. uaktualnienie informacji o obszarach występowania barszczu na terenie powiatów: goleniowskiego, kołobrzeskiego, szczecineckiego i choszczeńskiego. W spotkaniach tych uczestniczyli przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, nadleśnictw, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie, Zachodniopomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach. W grudniu 2013 r. odbyła się konferencja dla beneficjentów środków Funduszu, podczas której prezentowano zebrane informacje dotyczące występowania barszczu na terenie województwa zachodniopomorskiego.

(akta kontroli str. 237-246,635,638)

W okresie objętym badaniem Rada Nadzorcza WFOŚiGW określiła uchwałami zasady udzielania pomocy finansowej⁹ w formie dotacji na cele związane z ochroną przyrody w zakresie zachowania i wzbogacania różnorodności biologicznej, kryteria wyboru przedsięwzięć¹⁰ oraz obowiązujące w danym roku regulaminy naboru wniosków na udzielenie dofinansowania ze środków WFOŚiGW w formie dotacji na zadania z zakresu usuwania barszczu na terenie województwa zachodniopomorskiego. Regulaminy naboru wniosków o dofinansowanie zadań usuwania barszczu określały, m.in. że: 1) warunkiem aplikowania o dofinansowanie było przeprowadzenie inwentaryzacji występowania tej rośliny na terenie gminy oraz wskazanie we wniosku obszarów, na których będą prowadzone zabiegi; 2) wnioski były przyjmowane w systemie ciągłym do wyczerpania środków przeznaczonych w danym roku na programy zwalczania barszczu; przy ich większej liczbie miała decydować kolejność zgłoszeń; 3) wysokość dofinansowania wynosiła maksymalnie do 75% kosztów kwalifikowanych.

(akta kontroli str. 149-236)

W latach 2013-2019 w sporządzanych na każdy rok planach finansowych i planach działalności WFOŚiGW nie dokonywano podziału środków na poszczególne dziedziny w zakresie ochrony środowiska¹¹, w tym zadań związanych z usuwaniem barszczu.

(akta kontroli str. 6-148)

⁸ Banie - 2 ha; Barlinek - 0,5 ha; Będzino - 0,4 ha; Białogard -17,5 ha; Biały Bór - 1 ha; Bobolice - 0,51 ha; Chojna - 6 ha; Choszczno - 2 ha; Czaplinek - 0,2 ha; Darłowo - 0,01 ha; Dobra - 0,04 ha; Drawsko Pomorskie - 2,23 ha; Dygowo - 1,91 ha; Golczewo - 4 ha; Gościno - 3,3 ha; Gryfice - 0,4 ha; Gryfino - 0,01 ha; Grzmiąca - 10,96 ha; Ińsko - 101 ha; Karlino - 1,33 ha; Mielno - 0,1 ha; Mieszkowice - 0,5 ha; Nowogard - 17,63 ha; Osina - 12,3 ha; Pelczyce - 50 ha; Płoty - 3,4 ha; Polanów - 0,6 ha; Polczyn Zdrój - 0,02 ha; Radowo Małe - 5,85 ha; Rąbino - 5 ha; Stare Czarnowo - 1 ha; Stargard Szczeciński - 1 ha; Szczecinek - 0,5 ha; Świdwin - 2,25 ha; Trzebiatów - 3 ha; Tychowo - 2,9 ha; Ustronie Morskie - 10 ha; Złocieniec - 12,23 ha.

⁹ Zasady udzielania pomocy finansowej ze środków WFOŚiGW wprowadzono: uchwałą nr 65/2012 z 29 października 2012 r. i obowiązywały od 1 stycznia 2013 r. do 1 stycznia 2016 r.; uchwałą nr 84/2015 z 30 listopada 2015 r. i obowiązywały od 2 stycznia 2016 r. do 1 kwietnia 2018 r.; uchwałą nr 19/2018 z 16 marca 2018 r., zmienioną dwoma uchwałami nr 35/2018 z 20 kwietnia 2018 r. oraz nr 69/2018 z 30 sierpnia 2018 r. i obowiązywały od 2 kwietnia 2018 r.

¹⁰ Wprowadzone uchwałą nr 23/2010 Rady Nadzorczej WFOŚiGW z 31 maja 2010 r. w sprawie ustalenia Kryteriów wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków WFOŚiGW; wnioski o dofinansowanie były rozpatrywane z uwzględnieniem następujących kryteriów: 1) zgodności z Polityką ekologiczną państwa oraz ze Strategią rozwoju województwa zachodniopomorskiego; 2) zgodności z Listą przedsięwzięć priorytetowych; 3) osiągnięcia standardów Unii Europejskiej; 4) zintegrowanej efektywności ekologicznej, ekonomicznej i społecznej; 5) efektywności finansowej i ekonomicznej; 6) oceny technicznej; 7) stanu przygotowania zadania; 8) pozostałych np. zasięg wojewódzki lub ponadlokalny, realizacja zadania na obszarach objętych siecią Natura 2000 i innych obszarach chronionych w rozumieniu odpowiednich przepisów prawnych.

¹¹ Tj. edukacja ekologiczna, monitoring, ochrona atmosfery, ochrona przyrody, ochrona ziemi, ochrona wód, gospodarka wodna, odnawialne źródła energii, nadzwyczajne zagrożenia, nauka i ekspertyzy.

W okresie objętym kontrolą Fundusz dokonał na każdy rok oszacowania środków finansowych niezbędnych do zwalczania barszczu oraz określił potencjalną liczbę beneficjentów na podstawie pozyskanych informacji od podmiotów współpracujących przy ustaleniu obszarów występowania tej rośliny na terenie województwa zachodniopomorskiego. W pierwszym roku uruchomienia programów usuwania barszczu (tj. 2014 r.) zaplanowano środki w wysokości 500 tys. zł i przewidywano, że skorzysta z nich około 15 beneficjentów.

(akta kontroli str. 453-456)

Fundusz informował beneficjentów o konieczności utrzymania trwałości programu na własny koszt w latach następnych i uwzględnił ją, zobowiązując beneficjentów w regulaminach naboru wniosków i umowach o dofinansowanie do prowadzenia zabiegów usuwania barszczu i zapobiegania jego odnowieniom przez okres minimum dwóch lat. Umowa dotacji mogła być wypowiedziana w razie niezachowania warunków umowy z jednoczesnym żądaniem natychmiastowego zwrotu kwot wypłaconych.

(akta kontroli str. 211, 214, 217, 220, 226, 556-561)

Fundusz opracował i wdrożył dwie strategię działania WFOŚiGW na lata 2013-2016 oraz na lata 2017-2020. W tych strategiach w priorytecie IV pn. „Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów” wskazano, że wspierane będą przede wszystkim zadania związane z zachowaniem różnorodności biologicznej na poziomie ekosystemów i gatunków, w tym zarządzanie gatunkami konfliktowymi. W strategiach tych w odniesieniu do przedsięwzięć związanych z ochroną przyrody przyjęto tzw. miernik ekologiczny. Przyjętym miernikiem była powierzchnia obszarów w ha, na których przywrócono lub zapewniono ochronę właściwego stanu ekosystemów. Ponadto, w strategiach określono planowane łączne kwoty wydatków na zadania w ramach priorytetu IV w latach 2013-2016 do kwoty 10 mln zł, w latach 2017-2020 do kwoty 12 mln zł. Prognozowanie wydatków oparto na trendach lat poprzednich, o dotychczasową współpracę oraz potrzeby beneficjentów w tym zakresie, jak również uwarunkowania regionalne. Fundusz nie opracował dla województwa zachodniopomorskiego odrębnej strategii zwalczania barszczu i w związku z tym nie określił wskaźników oceniających poziom realizacji zadania zwalczania tej rośliny.

(akta kontroli str. 379-452)

Prezes wyjaśnił: (...) *Z założenia Strategie są dokumentami o charakterze planistycznym wyznaczającym cele i kierunki działania. Przedmiotowe dokumenty są opracowywane na dużym stopniu ogólności. Szczegółowe zadania dotyczące realizacji wyznaczonych celów strategicznych i podstawowe kierunki działalności zostały określone w Listach przedsięwzięć priorytetowych opracowanych na dany rok.*

(akta kontroli str. 636,640-642)

Założenia dotyczące ochrony różnorodności biologicznej, w tym zwalczanie roślin inwazyjnych, były realizowane poprzez wdrożone programy usuwania barszczu. W programach tych Fundusz pełnił funkcję instytucji finansującej. Źródłem finansowania tych programów były środki statutowe WFOŚiGW. Zakres dofinansowanych działań obejmował m.in. usługi związane z wykonywaniem zabiegów likwidacji barszczu, zakup środków chemicznych i środków ochrony bezpośredniej, zabezpieczenie miejsca wykonywania prac oraz działania promocyjne realizowanych przedsięwzięć. W badanym okresie Fundusz na walkę z barszczem przeznaczył łącznie 2 600 tys. zł. Do programów usuwania barszczu

przystąpiło 23 beneficjentów, z którymi zawarto 79 umów¹². W 18 przypadkach¹³ Fundusz dofinansowywał utrzymanie trwałości programu w następnym roku.

(akta kontroli str. 453-458, 467, 622)

Według danych zawartych w sprawozdaniach z działalności WFOŚiGW za lata 2014-2018:

- przeznaczono na dofinansowanie zadań usuwania barszczu łącznie 2 150 tys. zł, z tego: w 2014 r. - 500 tys. zł; w 2015 r. - 300 tys. zł; w 2016 r. - 450 tys. zł; w 2017 r. - 450 tys. zł; w 2018 r. - 450 zł;
- zawarto 70 umów, na podstawie których wypłacono 1 386,57 tys. zł, z tego: w 2014 r. na podstawie czterech umów 133,38 tys. zł; w 2015 r. na podstawie 10 umów 188,68 tys. zł; w 2016 r. na podstawie 17 umów 370,34 tys. zł; w 2017 r. na podstawie 18 umów 310,97 tys. zł; w 2018 r. na podstawie 21 umów 383,2 tys. zł;
- przeprowadzono zabiegi usuwania barszczu na obszarze województwa zachodniopomorskiego o łącznej powierzchni 441,31 ha, z tego: w 2014 r. – 37,51 ha (tj. 13,2%); w 2015 r. – 55,48 ha (19,5%); w 2016 r. 120,3 ha (42,4%); w 2017 r. -114,02 ha (40,1%); w 2018 r. 114 ha (40,1%)¹⁴.

(akta kontroli str. 247-378, 453)

W 2019 r. na dofinansowanie zadań z zakresu usuwania barszczu przeznaczono 450 tys. zł i do 30 sierpnia Fundusz zawarł 9 umów.¹⁵ Gminy zleciły wykonanie zabiegów usuwania barszczu na obszarze o łącznej powierzchni 67,17 ha (tj. 24%).¹⁶ Na dzień zakończenia kontroli NIK (tj. do 30 sierpnia 2019 r.) do rozpatrzenia pozostało jeszcze 11 wniosków.

(akta kontroli str. 455, 457-458, 719)

Prezes wyjaśnił: (...) *Wskaźniki pozwalające na ocenę stopnia realizacji programu usuwania barszczu były każdorazowo szczegółowo określone w regulaminach naboru wniosków. Wskaźnik ten rozumiany jako efekt ekologiczny odnosił się do powierzchni objętej zabiegami usuwania barszczu liczonej w hektarach. (...) Zakładane efekty do osiągnięcia przez poszczególnych beneficjentów programów były określone w § 2 umów o dofinansowanie w formie dotacji zadań w zakresie usuwania barszczu. W wyniku realizacji zadań miały być osiągnięte dwa efekty: 1) efekt ekologiczny w postaci ograniczenia niekontrolowanego rozprzestrzeniania się barszczu na terenie gminy; 2) efekt rzeczowy w postaci wykonania zabiegów usunięcia barszczu na wskazanym w umowie obszarze.*

(akta kontroli str. 636,642-643,646-647)

Przed podpisaniem umowy Fundusz nie zlecał przeprowadzenia oględzin terenów występowania barszczu, zgłoszonych przez gminy we wnioskach o dofinansowanie. Pracownicy WFOŚiGW dokonywali oględzin terenów objętych programem usuwania barszczu na etapie weryfikacji wniosku w trzech przypadkach oraz po podpisaniu umowy w 25 przypadkach (w 17 przypadkach przed wypłatą środków, w dwóch przypadkach przy rozliczeniu transzy i rozliczeniu kosztu całkowitego, w sześciu przypadkach na etapie utrzymania trwałości projektów).

¹² W 2015 r. gmina Nowogard przed zawarciem umowy odstąpiła od realizacji programu; dwóch beneficjentów - gmina Chojna w 2015 r. i gmina Kołobrzeg w 2016 r. - zawarło po dwie umowy o dofinansowanie zadań w zakresie usuwania barszczu.

¹³ Gminy: Chojna, Białogard, Dygowo, Stare Czarnowo, Cedynia, Kołobrzeg, Osina, Trzebiatów, Sławno, Tychowo, Nowogard, Rymań, Myślibórz, Pyrzyce, Pelczyce, Gryfice, Dobra, Miasto Szczecin.

¹⁴ Procentowo w stosunku do areálu występowania tej rośliny w województwie zachodniopomorskim według danych z inwentaryzacji przeprowadzonej w 2012 r.

¹⁵ Na dzień zakończenia kontroli NIK (tj. 30 sierpnia 2019 r.) umowy były w trakcie realizacji i Fundusz nie wypłacił gminom środków finansowych.

¹⁶ Procentowo w stosunku do areálu występowania tej rośliny w województwie zachodniopomorskim według danych z inwentaryzacji przeprowadzonej w 2012 r.

(akta kontroli str. 583-589, 651, 681-682)

Prezes wyjaśnił, że oględziny terenów występowania barszczu na etapie weryfikacji wniosku były przeprowadzane w oparciu o dokonaną analizę ryzyka i obejmowały przypadki kiedy: 1) wnioskodawca pierwszy raz aplikował o dofinansowanie ze środków Funduszu pomimo, że gminy ościenne aplikowały już w latach poprzednich, 2) wnioskodawca złożył aplikację na znaczną powierzchnię gruntów a tym samym wnioskowana kwota dofinansowania była wyższa od przeciętnej – podstawą kontroli była weryfikacja zgodności danych zawartych w inwentaryzacji barszczu ze stanem faktycznym, 3) wnioskodawca złożył wniosek na niewielką powierzchnię objętą zabiegami, ale w kilku lokalizacjach – kontrola miała na celu zweryfikowanie jakie części zgłoszonych działek objęte zostaną zabiegami usuwania barszczu.

(akta kontroli str. 643,647-648)

W okresie objętym badaniem do realizacji programów zwalczania barszczu przystąpiła następująca liczba beneficjentów: w 2014 r. – czterech z 15 planowanych; w 2015 r. - 10 z 15 planowanych; w 2016 r. – 17 z 17 planowanych; w 2017 r. - 18 z 21 planowanych; w 2018 r. - 21 z 26 planowanych; w 2019 r. (do 30.08.) 20 z 26 planowanych.

(akta kontroli str. 456)

Prezes wyjaśnił: (...) Program był skierowany do wszystkich jednostek z województwa zachodniopomorskiego bez podziału na regiony, które wymagają większego wsparcia finansowego. (...) Fundusz umożliwia łączenie dotacji w wysokości 75% kosztów kwalifikowanych z preferencyjnym mechanizmem pożyczkowym, pozwalającym uzupełnienie dofinansowania do 100% kosztów kwalifikowanych. Pomimo możliwości uzupełnienia montażu finansowych o pożyczki ze środków Funduszu w badanym okresie nie skorzystała z niej żadna z zachodniopomorskich gmin. (...) Zgłaszane uwagi i potrzeby ze strony beneficjentów programu pozwalają na dopasowanie oferty finansowej do realnych potrzeb beneficjentów i bardziej efektywnego wykorzystania wsparcia finansowego. Wśród elementów poddawanych weryfikacji wyszczególnić można m.in. oczekiwania jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa zachodniopomorskiego co do podniesienia poziomu dofinansowania nawet do 100% kosztów kwalifikowanych. Powyższe stanowisko jest zasadne w przypadku najbiedniejszych gmin lub tych, które rozpoczynają walkę z barszczem, tak aby skłonić ich do aktywnej realizacji działań. (...)

(akta kontroli str. 643, 648-649)

W okresie objętym kontrolą Fundusz nie dofinansował żadnej gminy w wysokości 100% kosztów kwalifikowanych.

W ww. okresie Fundusz nie unieważniał zaplanowanych naborów wniosków na udzielenie dofinansowania ze środków WFOŚiGW w formie dotacji na zadania z zakresu usuwania barszczu. W 2015 r. gmina Nowogard nie podpisała umowy dotacji i zrezygnowała z dofinansowania wskazując na problemy proceduralne.

(akta kontroli str. 602-634, 643, 649-650)

Analiza 26 wniosków i 26 umów¹⁷ o dofinansowanie zadań usuwania barszczu (z 79 zawartych w latach 2014-2019, tj. 32,9) wykazała, że:

- w 20 przypadkach zweryfikowano wnioski w zakresie uzyskania przez gminę bezwarunkowej zgody właściciela gruntu na prowadzenie zabiegów i kontroli ich wykonania przez pracowników WFOŚiGW w trakcie obowiązywania umowy

¹⁷ Zawartych na podstawie 26 badanych wniosków.

- dotacji, w przypadku gdy wnioskujący nie był właścicielem gruntu, stosownie do pkt. 5e regulaminu naboru wniosków;
- w 23 przypadkach w programach usuwania barszczu na terenach gmin (stanowiących załączniki do wniosków) zawarto harmonogramy zabiegów usuwania barszczu; czym spełniały wymóg określony w pkt. 5c regulaminu naboru wniosków;
 - wszystkie wnioski były weryfikowane pod kątem zasadności realizacji przedsięwzięcia, tj. po przeprowadzeniu przez gminę inwentaryzacji obszarów, na których występował barszcz, weryfikacji sposobu i terminu zwalczania tej rośliny,
 - w 20 przypadkach w umowach zawarto jednoznaczne zapisy, dotyczące konieczności utrzymania przez dwa lata trwałości projektów, licząc od dnia przystąpienia do projektu, a w pozostałych sześciu przypadkach wskazano na konieczność złożenia sprawozdania za drugi rok realizacji zadania z określeniem osiągniętego efektu ekologicznego;
 - w trzech przypadkach dokonano zmian w umowach w zakresie terminów wypłaty transzy oraz terminów rozliczenia dotacji, z tego w jednym przypadku zawarto z gminą aneks do umowy; w dwóch przypadkach na podstawie aneksu technicznego (niepodpisanego przez osobę reprezentującą gminę), z tego jeden aneks techniczny dotyczył zmiany terminu wypłaty transzy, drugi aneks dotyczył zmiany terminu wypłaty transzy i terminu rozliczenia dotacji; Fundusz w *Instrukcji obiegu dokumentów dofinansowania zadań ze środków krajowych w WFOŚiGW* dopuszczał zmianę warunków umowy w formie aneksu technicznego w zakresie terminu wypłaty transz dotacji;
 - we wszystkich umowach nie zawarto postanowień zobowiązujących beneficjentów do stosowania się do Wytocznych dotyczących zwalczania barszczu Sosnowskiego (*Heracleum sosnowskyi*) i barszczu Mantegazziego (*Heracleum mantegazzianum*) na terenie Polski, opracowanych przez Fundację "Pałacy Problem - Heracleum" oraz zapisów dotyczących zasad utylizacji roślin; metody zwalczania barszczu Fundusz określił w załączniku do regulaminów naboru wniosków ogłaszanych na dany rok,
 - w 25 umowach określono i przyjęto zabezpieczenie w postaci weksla in blanco z klauzulą „bez protestu” wraz z deklaracją wekslową, w jednym przypadku¹⁸ powyższe zabezpieczenie przyjęto, pomimo braku w umowie zapisów określających formę zabezpieczenia,
 - we wszystkich umowach określono kary finansowe za nieprawidłową realizację umowy.

(akta kontroli str. 457-582)

W trzech przypadkach przyjęto i zaakceptowano program usuwania barszczu obowiązujący na terenie Gminy Cedynia w latach 2015-2016 oraz program usuwania barszczu obowiązujący na terenie Gminy Świdwin w 2019 r., pomimo niespełniania wymogu określonego w pkt. 5g regulaminach naboru wniosków, ogłaszanych na dany rok, dotyczącego zawarcia w programie usuwania barszczu harmonogramu zabiegów.

(akta kontroli str. 211, 214, 217, 220, 226, 232, 459-540)

Prezes wyjaśnił (...) *Wprowadzenie wymogu określenia przez wnioskodawców w programach usuwania barszczu przedziałów czasowych realizacji poszczególnych zabiegów związanych z realizacją programu nie miało charakteru obligatoryjnego. Prawa i obowiązki stron wynikają bezpośrednio z zawartej umowy, a przedziały czasowe realizacji zabiegów usuwania barszczu wynikały z harmonogramu*

¹⁸ Umowa nr 2014D0322S zawarta z gminą Chojna.

rzeczowo-finansowego, który stanowił integralną część umowy. W toku weryfikacji i obsługi składanych wniosków wskazywano jednostkom samorządu terytorialnego aby przedmiotowe zmiany były wprowadzane przy aktualizacji inwentaryzacji i programów usuwania barszczu.

(akta kontroli str. 702,705-706)

W jednym przypadku rozpatrując wniosek o dofinansowanie¹⁹, Fundusz nie kwestionował i zaakceptował w programie usuwania barszczu na terenie gminy Tychowo, zapis w punkcie dotyczącym określenia podstaw prawnych regulujących obowiązek usuwania tej rośliny. Gmina Tychowo w programie usuwania barszczu zapisała: właściciele gruntów stanowiących użytki rolne oraz gruntów zrekultywowanych na cele rolne, zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych²⁰, obowiązani są do przeciwdziałania degradacji gleb, w tym szczególnie erozji i ruchom masowym ziemi, co de facto oznacza, że obowiązek przeciwdziałania degradacji gleb spowodowany zasiedleniem gruntów przez barszcz jest obowiązkiem płynącym z mocy samego prawa i obciąża właścicieli gruntów²¹. (...) Niezależnie od art. 15 ust. 1 ww. ustawy, w razie wystąpienia z winy właściciela innych form degradacji gruntów, Wójt w drodze decyzji nakazuje właścicielowi gruntów wykonanie w określonym terminie odpowiednich zabiegów na koszt właściciela gruntów wykorzystując do czasu zwrotu kosztów wykonania zastępczego środki budżetu województwa. Jeżeli właściciel nie zapłaci tych kosztów dobrowolnie, ściaga się je w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji²².

(akta kontroli str. 543-555)

Prezes wyjaśnił (...) *Na etapie weryfikacji wniosku, program został sprawdzony pod względem merytorycznym, w zakresie określenia miejsc występowania barszczu na terenie gminy i przedziału czasowego wykonywania zabiegów. (...) Regulamin naboru wniosków „BARSZCZ SOSNOWSKIEGO 2018” nie określał sposobu weryfikacji oraz możliwości kwestionowania zapisów przez pracowników Funduszu, w programach usuwania barszczu uchwalonych przez radę gminy. W przedmiotowej sprawie WFOŚiGW skieruje do gminy stosowne pismo, co do przeanalizowania podstawy prawnej, na jakiej zostały przygotowane i zawarte porozumienia, ze wskazaniem na wykonanie czynności koniecznych do rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.*

(akta kontroli str. 702-703,706-707)

Cztery gminy²³ uzyskały dofinansowanie zadania usuwania barszczu w roku następnym z tych samych terenów, na których były przeprowadzane zabiegi zwalczania barszczu w ramach uzyskanych dotacji rok wcześniej.

(akta kontroli str. 459-467)

Prezes wyjaśnił: (...) *W literaturze dotyczącej barszczu powtarzają się zapisy wskazujące na konieczność ciągłego usuwania rośliny przez okres 4-5 lat celem osiągnięcia widocznego zmniejszenia populacji lub osłabienia ekspansji rośliny. (...) Analiza uwag zgłaszanych przez beneficjentów programu jest istotnym elementem przy realizacji programów dofinansowanych ze środków publicznych. Zgłaszane uwagi i potrzeby ze strony beneficjentów programu pozwalają na dopasowanie oferty finansowej do realnych potrzeb beneficjentów i bardziej efektywnego wykorzystania wsparcia finansowego. (...) Kolejnym elementem który poddany był*

¹⁹ Wniosek nr 18/0398/K gminy Tychowo.

²⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 1161.

²¹ Wpłaty w 2018 r. z tytułu wkładu własnego od uczestników programu wynosiły: od instytucji 1 801,49 zł i 2 057,23 zł; od osób fizycznych 503,31 zł i 760 zł.

²² Dz. U. z 2019 r. poz.1438 ze zm.

²³ Chojna, Stare Czarnowo, Trzebiatów, Cedynia.

analizie przy dofinansowaniu programu usuwania barszczu to wymóg trwałości projektu, zapisywany w warunkach regulaminu naboru wniosków i znajdujący odzwierciedlenie w umowie dotacji. Fundusz rozważy przy przygotowywaniu kolejnego regulaminu naboru wniosków odstępianie od tego zapisu. (...)
(akta kontroli str. 703, 709-711)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sześciu przypadkach nie zweryfikowano wniosków o dofinansowanie zadania usuwania barszczu (wniosek nr 14/0338/S gminy Chojna, wniosek nr 14/0239/S gminy Stare Czarnowo, wniosek nr 15/0215/S gminy Chojna, wniosek nr 15/0520/K gminy Miasto Kołobrzeg, wniosek nr 16/0635/S gminy Cedynia, wniosek nr 17/0726/K gminy Rymań) w zakresie uzyskania przez gminę bezwarunkowej zgody właściciela gruntu na prowadzenie zabiegów i kontroli ich wykonania przez pracowników WFOŚiGW w trakcie obowiązywania umowy dotacji, w przypadku gdy wnioskujący nie był właścicielem gruntu. Powyższe było niezgodne z pkt. 5e regulaminów naboru wniosków, ogłaszanych na dany rok.

(akta kontroli str. 211, 214, 217, 220, 225, 231, 459-467, 529-540)

Prezes wyjaśnił: (...) W przeanalizowanych wnioskach objętych badaniem w latach 2014 i 2015 brak zgody właściciela działki na realizację zadania dofinansowanego w formie dotacji pojawił się ze względu na pilotażowy charakter programu, w którym zarówno Fundusz jak i beneficjenci wprowadzali zmiany na dokumentach umożliwiających realizację programu. Weryfikacja zgód właścicieli działek zależna również była od statusu prawnego właściciela i przykładowo w odniesieniu do wniosków gminy Stare Czarnowo dotyczyła działki o powierzchni 1,85 ha należącej do Zakładu Doświadczalnego działającego w ramach Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Naukowego w Krakowie. Przy weryfikacji tego rodzaju właściciela uwzględniono że zgoda właścicielska nie będzie wymagana ze względu na interes społeczny wynikający z realizacji programu usuwania barszczu oraz oczekiwań mieszkańców i władarzy gmin z terenu województwa zachodniopomorskiego, co do konieczności usuwania inwazyjnego gatunku obcego mogącego negatywnie wpływać na ich bezpieczeństwo i zdrowie. Kolejne lata realizacji programu usuwania barszczu z terenu województwa zachodniopomorskiego oraz doświadczenia wynikające z kolejnych naborów wniosków i realizacji umów dotacyjnych znacząco wpłynęły na jakość opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego inwentaryzacji i programy. Weryfikacja dokumentów przedkładanych przez wnioskodawców przyczyniła się między innymi do wyeliminowania sytuacji jaka miała miejsce w przypadku wniosków składanych w roku 2015 i 2016 przez gminę Cedynia. W przypadku tej gminy program usuwania barszczu został opracowany na dwa lata (tj. 2015 r. i 2016 r.) i wraz z wnioskami o dofinansowanie składane były zgody właścicieli działek z miesiąca października 2015 r., deklarujące udział w dwuletnim programie. Nadmieniam, że w związku z wejściem ustawy RODO w chwili obecnej WFOŚiGW nie wymaga przedkładania przez wnioskodawców zgód właścicieli na realizację programu na działkach stanowiących jego własność, a możliwość realizacji zadania na wskazanym obszarze potwierdzana jest oświadczeniem organu uprawnionego do złożenia wniosku o dofinansowanie o dysponowaniu wymaganymi zgodami i przedstawieniu stosowanego zestawienia działek. W tym miejscu warto nadmienić że od czasu rozpoczęcia realizacji przez WFOŚiGW programu usuwania barszczu nie miała

miejsca sytuacja kiedy właściciel działki nie zezwolił na realizację programu bądź utrudniał lub uniemożliwił utrzymanie trwałości projektu. Ponadto, podczas realizowanych kontroli prawidłowości wykonania zadania każdorazowo wstęp na działki objęte programem był swobodny i osoby udzielające wyjaśnień ze strony dotowanego nie wskazywały na trudności w realizacji zadania. Przy opracowywaniu kolejnych regulaminów naboru wniosków na dofinansowanie programów usuwania barszczu, uwzględnione zostaną istotne elementy przyczyniające się do sprawniejszej weryfikacji wniosków i obsługi umów.

(akta kontroli str. 702, 704-705)

2. W umowie nr 2016D0317S zawartej z Gminą Trzebiatów zmieniono termin wypłaty transzy oraz termin rozliczenia dotacji na podstawie aneksu technicznego (niepodpisanego przez osobę reprezentującą gminę), pomimo zapisu w §12 umowy, że wszelkie zmiany wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.

(akta kontroli str. 558-559)

Prezes wyjaśnił: Gmina Trzebiatów w ramach realizacji umowy dotacji nr 2016D0317S w dniu 17.07.2016 r. złożyła do Funduszu pismo z wnioskiem o zmianę terminu wypłaty transzy dotacji z 30.07.2016 r. na 15.10.2016 r., argumentując swój wniosek terminem zakończenia zadania i możliwością dostarczenia faktury wystawionej przez wykonawcę celem złożenia zapotrzebowania na wypłatę środków. Specjalista ekonomiczno-finansowy prowadzący sprawę opierając się na zapisach instrukcji obiegu dokumentów przygotował aneks techniczny do przedmiotowej umowy, a następnie zgodnie z procedurą poinformował dotowanego o przesunięciu terminu wypłaty środków drogą mailową 12.08.2016 r. Zmiana warunków umowy dotacji w zakresie terminu wypłaty transz lub transzy dotacji zgodnie z wewnętrznymi wytycznymi obowiązującymi w Funduszu jest możliwa i została określona w instrukcji obiegu dokumentów.

(akta kontroli str. 703, 708-709)

Stosownie do art. 76 i 77 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny²⁴, jeżeli strony zastrzegły w umowie, że określona czynność prawna między nimi ma być dokonana w szczególnej formie, czynność ta dochodzi do skutku tylko przy zachowaniu zastrzeżonej formy oraz zmiana umowy wymaga zachowania takiej formy, jaką strony przewidziały w celu jej zawarcia, bez względu na procedury wewnętrzne Funduszu.

OCENA CZĄSTKOWA

Fundusz przed wprowadzeniem programów usuwania barszczu w porozumieniu z innymi podmiotami ustalił obszary, na których należało prowadzić działania zwalczające tę roślinę oraz oszacował nakłady finansowe.

Wdrożone programy odpowiadały potrzebom, stwarzając możliwość kompleksowego i skutecznego zwalczania barszczu. W latach objętych kontrolą Fundusz ogłaszał w każdym roku regulamin naboru wniosków na udzielenie dofinansowania ze środków WFOŚiGW w formie dotacji na zadania z zakresu usuwania barszczu.

W zawartych z beneficjentami umowach określono formę zabezpieczenia oraz kary finansowe w sytuacji nieprawidłowej jej realizacji. Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na kontrolowaną działalność.

²⁴ Dz.U. z 2019 r. poz. 1145

2. Sprawowanie nadzoru nad działaniami dotyczącymi zwalczania barszczu kaukaskich

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą liczba podmiotów uczestniczących w programach usuwania barszczu wynosiła od 26,7% zaplanowanych w 2014 r. do 100% zaplanowanych w 2016 r. Działania usuwania barszczu obejmowały coraz to większą powierzchnię w stosunku do arealu występowania barszczu w województwie zachodniopomorskim według danych z przeprowadzonej inwentaryzacji w 2012 r., tj. od 13,2% w 2014 r. do 42,4% w 2016 r.

W latach 2014-2019 (do 30.08.) zostało złożonych 91 wniosków, z tego w 2014 r. – cztery, w 2015 r. – 11, w 2016 r. – 17, w 2017 r. – 18, w 2018 r. – 21, w 2019 r. (do 30.08.) – 20. Do dnia zakończenia kontroli NIK (tj. do 30 sierpnia 2019 r.) nie odnotowano przypadku odrzucenia wniosku o dofinansowanie usuwania barszczu z terenu województwa zachodniopomorskiego. Od początku realizacji programu usuwania barszczu do dnia zakończenia kontroli zawartych zostało 79 umów na łączną kwotę udzielonego dofinansowania w wysokości 1 685,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 453, 456, 712, 714-715, 809)

Badanie 26 spraw w zakresie osiągnięcia założonych celów i realizacji zadania wykazało, że pracownicy WFOŚiGW weryfikowali poprawność wykonania zadania usuwania barszczu. I tak:

- w dziewięciu przypadkach dokonali oględzin terenów, z tego w jednym przypadku na etapie weryfikacji wniosku²⁵, w sześciu przypadkach przed wypłatą środków²⁶, w dwóch przypadkach na etapie utrzymania trwałości projektów²⁷;
- we wszystkich przypadkach przeprowadzili kontrole administracyjne, które dotyczyły weryfikacji dokumentacji przedkładanej przez beneficjentów w zakresie rozliczenia finansowego²⁸, merytorycznego²⁹, całkowitego kosztu wykonania zadania³⁰ oraz osiągniętego efektu ekologicznego; po przeprowadzonej kontroli administracyjnej były sporządzane protokoły rozliczenia dotacji oraz karty rozliczenia końcowego zadania; w wyniku weryfikacji realizacji umowy 2014D0196K zawartej z gminą Białogard stwierdzono, że dwie faktury opiewające na łączną kwotę 16,3 tys. zł³¹, przedstawione do rozliczenia kosztu całkowitego, zostały wystawione po dacie zakończenia zadania (tj. po 30.11.2014 r.); Fundusz po zakończeniu procedury wyjaśniającej ustalił, że realizacja zadania zakończyła się w terminie (potwierdzały to protokoły końcowe odbioru prac), a faktury zostały sfinansowane z własnych środków gminy i zapłacone w następnym roku budżetowym (tj. 15 stycznia 2015 r.) z uwagi na trudności finansowe gminy;
- przeprowadzili kontrole wewnętrzne w ramach kontroli zarządczej w czterech niżej wskazanych przypadkach, w wyniku której wezwano beneficjentów do uzupełnienia wymaganych dokumentów:

²⁵ Wniosek gminy Cedyni.

²⁶ Gminy: Stare Czarnowo (umowy nr 2015D0426S, 2016D0405S, 2017D0521S), Rymań (umowa nr 2018D0210K), Karlino (2018D0220K), Tychowo (umowa nr 2018D0264K).

²⁷ Gminy: Chojna (umowa nr 2014D0322S), Rymań (umowa nr 2017D0477K).

²⁸ Kserokopie wyciągów bankowych dotyczące dokonanych płatności na rzecz wykonawców zabiegów usunięcia barszczu.

²⁹ Dokumenty potwierdzające wykonanie i odbiór zadania, tj. sprawozdanie z realizacji zadania z dokumentacją fotograficzną w trakcie i po wykonanych zabiegach, protokoły odbioru prac.

³⁰ Kserokopie przelewów, kserokopie obustronne faktur z pełnym opisem księgowym potwierdzone za zgodność z oryginałem lub inne dokumenty księgowe dla wszystkich pozycji harmonogramu rzeczowo-finansowego.

³¹ Faktury: nr 19/2014 z 22.12.2014 r. na kwotę 767,23 zł i 20/2014 z 31.12.2014 r. na kwotę 15.479,43 zł,

- umowa nr 2015D0426S zawartej z Gminą Stare Czarnowo – beneficjent rozliczył efekt ekologiczny z opóźnieniem 923 dni,
- umowa nr 2015D0618S zawartej z Gminą Cedynia - beneficjent rozliczył efekt ekologiczny z opóźnieniem 933 dni,
- umowa nr 2016D0405S zawartej z Gminą Stare Czarnowo - beneficjent rozliczył efekt ekologiczny z opóźnieniem 4 dni,
- umowa nr 2016D0594S zawartej z Gminą Cedynia – beneficjent przedłożył rozliczenie merytoryczne³² z opóźnieniem 9 dni.

(akta kontroli str. 583-589, 591-601, 720-807)

Fundusz w przypadku ww. opóźnień w terminach rozliczeń nie naliczał kar umownych, gdyż zgodnie z umową kary te mogły być naliczone od kwoty nierozliczonej w wysokości równej połowie odsetek naliczonych jak dla zaległości podatkowych. Beneficjenci opóźniający się w rozliczeniach dokonywali rozliczeń finansowych przyznanych dotacji w wymaganych terminach.

(akta kontroli str. 583-589, 723, 739, 767, 784)

W załączniku do regulaminu naboru wniosków na dofinansowanie usuwania barszczu na każdy rok w okresie objętym kontrolą, Fundusz określił możliwe do dofinansowania metody usuwania barszczu. Zakres robót związanych z usuwaniem barszczu był ustalany przez gminy w umowie z wykonawcą zadania. Fundusz nie wskazywał wśród możliwych metod usuwania barszczu sposobów czy wytycznych dotyczących zasad jego utylizacji.

(akta kontroli str. 235-236, 630-633)

Prezes wyjaśnił: *Według zgromadzonych danych utylizacja części zielonych roślin musiałaby się odbywać w zakładach termicznej utylizacji odpadów. Taki proces wiązałby się z koniecznością wyboru wykonawcy, który byłby w stanie wykonać tego typu czynności i wiązałoby się to z wyższymi kosztami realizacji prac. Ponadto metody innowacyjne stosowane przy utylizacji barszczu takie jak: spalanie części zielonych roślin, wapnowanie, wymiana gleby z uwagi na czynności jakie się z nimi wiążą są kosztowne i zazwyczaj stosowane na małych powierzchniach doświadczalnych. Fundusz przygotowując założenia programu zapoznał się z metodami stosowanymi m.in. na małych powierzchniach w parkach narodowych gdzie stosowano zabieg zamykania baldachów rośliny celem zapobieżenia wysiewowi nasion. Zweryfikowano również metody wapnowania i wymiany gruntów stosowane w celach badawczych w instytutach naukowych. Na szerszą skalę stosowania metod tych nie stosuje się z uwagi na ich koszty. Tak jak potwierdzają to programy usuwania barszczu realizowane przez zachodniopomorskie samorządy najlepsze efekty przynosi stosowanie metod chemiczno-mechanicznych powtarzanych w kilku nawrotach w danym roku.*

(akta kontroli str. 712, 715-716)

W wyniku realizacji 26 umów o dofinansowanie działań usuwania barszczu zawartych w latach 2014-2018 osiągnięto zakładane rezultaty, w tym usunięto barszcz na obszarze 122,8 ha. Osiągnięte efekty ekologiczne zostały wykazane w sporządzanych przez pracowników WFOŚiGW kartach rozliczenia końcowego zadania. W trybie monitorowania realizacji programu nie stwierdzono przypadków pogorszenia się lub utraty trwałości przedsięwzięcia związanego z usuwaniem barszczu.

(akta kontroli str. 583-590)

³² Stanowiące uzupełnienie wcześniej złożonych dokumentów rozliczeniowych w zakresie trwałości projektu.

Fundusz nie koordynował realizowanych działań dotyczących inwentaryzacji i zwalczania barszczu. Koordynacja działań w wyżej wymienionym zakresie leżała po stronie beneficjenta.

(akta kontroli str. 644, 651)

Prezes wyjaśnił, że Fundusz współpracował na bieżąco z instytucjami działającym na rzecz ochrony środowiska, w tym również zaangażowanymi w zwalczanie barszczu. W listopadzie 2018 r. WFOŚiGW przystąpił do stosowania i promowania Kodeksu dobrych praktyk - „Ogrodnictwo wobec roślin inwazyjnych obcego pochodzenia”, którego inicjatorem była Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Fundusz w ramach współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego organizował spotkania informacyjne, w których corocznie uczestniczyło ok. 250 osób. (...) W spotkaniach organizowanych przez Fundusz nieprzerwanie od 2010 r. uczestniczą średnio przedstawiciele ok. 80 ze 113 zachodniopomorskich gmin, przynajmniej 20 – 30 nadleśnictw i kilkudziesięciu organizacji pozarządowych. Współpraca w zakresie usuwania barszczu, to również przekazywanie informacji i przedstawianie możliwości finansowych Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej³³. W tym zakresie NFOŚiGW ma bogate doświadczenia związane z wieloletnią realizacją programów dotacyjnych zarówno ze środków krajowych jak i zewnętrznych. (...) Osiągnięcia Funduszu w zakresie gromadzenia i przekazywania informacji, co do przestrzennego rozmieszczenia barszczu na terenie województwa zachodniopomorskiego, były możliwe dzięki wymianie doświadczeń z naukowcami z Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego z Wydziału Kształtowania Środowiska i Rolnictwa oraz Uniwersytetu Szczecińskiego z Wydziału Biologii. Wyniki badań naukowców w tym model w postaci mapy cyfrowej wskazujący na rozmieszczenie siedlisk barszczu w województwie zachodniopomorskim pozwolił na porównanie z danymi jakimi dysponował Fundusz i określenie w jakich lokalizacjach znajduje się główne zagrożenie. Współpraca ze środowiskiem naukowym pozwoliła również na opracowanie Załącznika nr 1 do regulaminu naboru wniosków, wskazującego na możliwe do zastosowania w ramach realizacji programu metody usuwania barszczu.

(akta kontroli str. 644, 651-652)

Fundusz zaplanował środki finansowe na realizację przedsięwzięć w ramach programu usuwania barszczu na pokrycie ponoszonych przez beneficjentów kosztów promocji programu i informowania mieszkańców w ramach prewencji o zagrożeniach. Koszty te zaliczono jako koszty kwalifikowane projektu. Udostępnione przez Fundusz informacje na temat barszczu i metod jego zwalczania, gminy wykorzystywały opracowując własne materiały informacyjne. Ponadto, Fundusz w biuletynie „Naturalnie” cyklicznie zamieszczał artykuły dotyczące realizacji programu usuwania barszczu.

(akta kontroli str. 235-246, 644, 652-653, 683-701)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Fundusz rzetelnie sprawował nadzór nad działaniami dotyczącymi zwalczania barszczu. Badanie 26 umów w zakresie ich realizacji potwierdziło, że 22 beneficjentów przedłożyło w terminie wszystkie wymagane dokumenty do rozliczenia i zakończenia umów. We wszystkich przypadkach zakładane rezultaty rzeczowe i ekologiczne zostały osiągnięte, pomimo że w czterech przypadkach beneficjenci przedłożyli dokumenty dotyczące rozliczenia efektu

³³ Dalej: NFOŚiGW.

ekologicznego z opóźnieniem. Fundusz współdziałał z instytucjami zaangażowanymi w zwalczanie barszczu.

IV. Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK wnosi o:

- dokonywanie zmian w umowach z zachowaniem takiej formy, jaką strony przewidziały w celu jej zawarcia.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 18 września 2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

Kontroler
Małgorzata Wejwer
specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

.....
Podpis

